

Vi är bäst!

Foto: P-A Jörgensen/Memfis Film

Året är 1982 och Bobo, Klara och Hedvig vägrar gå med på att punken är död. De kämpar på med sitt band, driver omkring på stan och tycker att just deras föräldrar är pinsammast. **Vi är bäst!** är Lukas Moodyssons punkigt energiska film om barndomens plågor och lyckorus, om den starkaste vänskapen i världen och om vikten av att vara sig själv.

Rek. för åk 4-9

EN FILMHANDLEDNING AV MALENA JANSON

Handling

Bobos mamma har 40-årsfest. De vuxna vännerna babblar, stämningen är glad och lite berusad. Bobo, i trettonårsåldern, verkar inte road. Särskilt inte när de vuxna börjar gulla med henne och berömmar hennes kortklippta frisyr. Bobo stänger in sig

på sitt rum och ringer bästisen Klara. De två nästan tävlar om vems föräldrar som är värst. Utifrån vardagsrummet strömmar Ulf Lundellmusik in i Bobos rum. Hon sätter på sin freestyle med Ebba Grön på hög volym.

I skolan håller Bobo och Klara på att bli vansinniga på de "fåniga" tje-

jerna i klassen som tuggar tuggummi, lyssnar på dålig musik och inte bryr sig om politik. De drar till fritidsgården där det är allmänt kaotiskt och blir kallade "fulaste brudarna i stan" av några hårdrockskillar. Som hämnd bokar de replokalen som finns på fritidsgården och bildar hastigt och lus-

Foto: P-A Jörgensen/Memfis Film

tigt punkbandet "De snyggaste tjejerna i stan".

När Bobo kommer hem har mamma lämnat en lapp om att hon sover över hos sin kille men att det finns fiskpinnar att steka till middag. Bobo värmer fiskpinnarna i brödrosten. Så småningom kommer mamma hem och är ledsen för att det är slut med killen. Bobo försöker trösta.

I skolan dagen därpå är det gym-palektion. Bobo och Klara vägrar spela basket enligt reglerna och börjar i stället komponera sin första låt; "Hata sport!". De försöker anmäla sig till skolans årliga höstkoncert men får nej eftersom de är försent ute.

Under höstkonserterna förfasar de sig över alla dåliga framträdanden men får upp ögonen för Hedvig som är ett år äldre, lite "udda" och kristen men en väldigt duktig gitarrist.

De lyckas efteråt övertala Hedvig att vara med i bandet även om de tycker att det är problematiskt att hon tror på gud och försöker få henne att överge sin tro, bland annat genom att spela Ebba Gröns låt "Häng Gud". Trots detta blir de tre snart ett tajt kompisgäng.

Bobos pappa kommer på ett av sina

sällsynta besök från Göteborg. Bobo verkar dock måttligt road och går hem till Klara i stället för att umgås med sina föräldrar. Hemma hos Klara har storebrodern fest och tjejerna samlar slattar och dricker sig fulla trots Hedvigs varningar om alkoholens skadeverkningar. Så småningom blir Bobo illamående och beklagar att hon är ett "missfoster" som aldrig kommer att få en pojkvän.

En kväll hemma hos Hedvig hjälps Bobo och Klara åt att klippa Hedvigs långa hår till en kort, punkig frisyr. Hedvigs mamma blir jättearg och hotar att polisanmäla Bobo och Klara för misshandel. Klaras pappa skrattar åt detta men får dem att träffa Hedvigs mamma och be om ursäkt.

Bobo är trött på att spela trummor i bandet och trött på att Klara alltid ska bestämma men de blir snart sams och de tre ger sig ut på stan för att tiggas ihop till en elgitarr. Det går inte så bra utan i stället köper de godis, chips och glass för pengarna de lyckats få ihop. På fritidsgården har man dock till tjejernas stora glädje investerat i en elgitarr och Hedvig imponerar på fritidsledarna med sitt spel.

I Kamratposten läser de en intervju med punkbandet "Sabotage" och åker sedan till Solna för att träffa de tre killarna i bandet. Bobo blir upprörd över att Klara har sminkat sig. Både Bobo och Klara blir intresserade av Elis men han väljer Klara. På hemvägen är Bobo sur men förnekar att hon är svartsjuk. När hon kommer hem spottar hon på sin spegelbild och ligger på sin säng och är deppig och lyssnar på KSMB.

Senare berättar Klara att hon inte är kär i Elis längre och då passar Bobo på att åka hem till honom och de två pussas.

Det är julafton och hemma hos Bobo har några av mammas vänner samlats till en ganska alternativ jul; Bobo får en cheddar i julklapp. Bobo försöker ringa Elis men får bara tag i hans mamma.

På nyårsafton åker Bobo, Klara och Hedvig till Solna för att gå på fest som Elis bjudit in till. Det regnar, de hittar inte fram till festen och Bobo är motsträvig. Till slut skär det sig helt mellan Bobo och Klara och de skriker och slåss. Hedvig försöker medla mellan dem och till slut får hon dem att försonas på tunnelbanan på vägen hem.

Tjejernas band är inbjudna att spela på ”Tomterock”, en musikfestival i Västerås. Till sin stora irritation blir de presenterade som ”ett riktigt tjejband” och snart blir de utbuade av publiken. De spelar ”Hata sport” men byter ut texten till ”Hata Västerås” vilket leder till tumult. I bussen på vägen hem är fritidsledarna mycket besvikna på Bobo, Klara och Hedvig men tjejerna är åter på bästa humör och Klara hävdar att ”det spelar ingen roll vad ni säger, vi är ändå bäst”.

Till tonerna av Ebba Gröns ”Vad ska du bli?” får vi se ett ihopklipp av Bobos, Klaras och Hedvigs framtida upptåg. Textraderna ”Fortsätt och fortsätt att va’ dej själv ...”, som upprepas flera gånger, är det sista vi hör.

”Fortsätt, fortsätt att va’ dej själv ...” – punk, subkultur och identitet

Bobo och Klara är punkare, trots att omgivningen hävdar att punken är död. Punken är en subkultur som växte sig stark mot slutet av 1970-talet. I Storbritannien blev punkrörelsen, med banden Sex Pistols och The Clash i spetsen, till en politisk musikrörelse som framför allt protesterade mot det traditionella klassamhället. Punkrocken är lättspelad, snabb och högljudd och budskapet är viktigare än kvaliteten. Punkarna anammade en medvetet slarvig, trasig och provocerande framtoning och via klädstil, frisyrier och musik visade man sin avsky mot allt som var traditionellt och kommersiellt. En av punkens viktigaste budskap är att våga gå emot strömmen, att vara anarkistiskt, att ”vara sig själv”.

I Sverige blev Ebba Grön och KSMB stora punkband. I *Vi är bäst!* hävdar ju Bobo att KSMB, som bland annat gjort låten ”Sex noll två” som Hedvig gör en akustisk cover av, är mycket bättre än Joakim Thåströms Ebba Grön som är Klaras favoritband.

- Lyssna på den låt som är något av filmens ledmotiv; Ebba Gröns ”Vad ska du bli?” (länk Spotify: <http://open.spotify.com/track/4pJAc-qLjkDS06hh4DpyHRC>). Vad handlar den om?

- Att man ska ”vara sig själv” är förstås viktigt men har blivit något av

Bilder ovan: Ebba Grön och KSMB tidigt 80-tal

en klyscha i dag. Man tar ju intryck och påverkas av allt man upplever och alla man träffar, så hur vet man egentligen vem man själv är? Har man nåt slags inre kärna som är ”man själv”?

Precis som de flesta subkulturer är punken paradoxal, eller motsägelsefull, genom att den uppmanar unga människor att vara ”sig själva”, ”individuella” och ”speciella” – men om alla är sig själva, individuella och speciella på samma punkiga sätt så blir ju alla likadana. Frågan är alltså om man per definition kan vara en punkare i ett punkgäng eller är om det är en motsägelser i sig.

- Att ingå i en subkultur innebär för många gemenskap och tillhörighet som i sig är en form av trygghet. Bobo, Klara och Hedvig håller ihop och markerar avstånd från resten av världen genom att kalla sig punkare. Vilket tror ni är viktigast för dem: att verkligen vara sig själva eller att vara lika varandra och hålla ihop?

- Hur används begreppet ”punk” i dag? Vad utmärker en punkare på 2010-talet? Skiljer sig dagens punk från Bobos och Klaras?

Vänskap: både kärlek och rivalitet

Bobo och Klara är bästa vänner. När de inte ses så pratar de med varandra i telefon. De håller ihop mot resten av världen som framför allt består av familjen och av de jämnåriga i skolan. De känner sig missförstådda av alla och anser sig också bättre än de flesta, särskilt de tuggummituggande tjejerna i klassen som har dålig musiksmak och bryr sig mer om smink och kläder än om kärnkraftsfrågan och annan samhällspolitik. Bobos och Klaras första låt handlar om hur idiotiskt det är att ägna sig åt meningslösa sportaktiviteter när man borde engagera sig i globala frågor som fattigdom och svält.

- Fastän Bobo och Klara är nära vänner är de ganska olika som personer. Beskriv Bobo och Klara; på vilka sätt är de lika och hur skiljer de sig åt?

- Är det vanligt att bästisar är lika

varandra till personligheten? Eller behöver man kanske rentav vara olika för att komplettera varandra?

- Tycker ni att Bobo och Klara har en bra vänskapsrelation? Varför/varför inte?

Hedvig är inledningsvis väldigt annorlunda, tycker Bobo och Klara. Hon är troende, principfast och lugn.

- Beskriv Hedvig så ingående som möjligt. Hur skiljer hon sig från Bobo och Klara? Från resten av eleverna i skolan? Tror ni att hon är lycklig eller olycklig?
- Tror ni att Bobo och Klara avundas Hedvig något? Hennes självkänsla, hennes lugn, hennes kristna tro?

När Bobo och Klara båda blir förälskade i Elis leder det till ett triangeldrama. Först blir Klara ihop med Elis men när hon säger att hon inte längre är kär i honom är Bobo snabb på att försöka få ihop det med honom. Till slut blir de båda svikna av Elis och dessutom osams. Bara Hedvig håller huvudet kallt och påminner sina vänner om att "det är bandet som är viktigt, inte Elis!".

- När Bobo och Klara träffar Elis leder det till en svartsjukekonflikt. Blev ni förvånade över att en kille kunde få dem att bli så osams att de till och med slåss? Eller fanns det redan tidi-

gare i filmen tecken på att Bobos och Klaras relation kunde rubbas?

- Vad är det som får Bobo och Klara att bli vänner igen?

Frihet, ansvar & relationen till föräldrarna

Vi är bäst! utspelar sig på Södermalm i Stockholm i början av 80-talet.

Bobo, Klara och Hedvig växer upp i en storstad under en period då barn hade mycket större frihet än de som växer upp på 2010-talet. Tjejerna rör sig fritt i stan, de hänger i tunnelbanan och de reser till Solna på egen hand.

Att de är så mycket friare än de som växer upp i en svensk storstad i dag beror på flera saker. Dels var staden de facto lite mindre farlig i början av 80-talet, med betydligt mindre biltrafik. Dels handlar det om hur vår syn på barn har förändrats. I dag är man generellt mer beskyddande gentemot barn än för 30 år sedan; man skjutsar dem till skola och fritidsaktiviteter, man låter dem inte åka buss och tunnelbana ensamma lika tidigt som förr.

I dag finns också en utbredd mistänksamhet gentemot andra människor som visserligen alltid funnits men som vuxit sig starkare sedan början av 80-talet. Världen anses på det stora hela farligare än förr och det är en bild som förstärks av kvällspressen och andra medier som faktiskt tjänar pengar på människors rädsla för sin närmiljö. Ibland kan man få uppfattningen att det lurar pedofiler, rånare och mörd-

are i varje gathörn. Vi uppmanas att se upp för ficktjuvar och att inte låta "främlingar" hjälpa oss med packningen upp på tåget och vi vuxna i vår tur uppmanar våra barn att inte prata med människor de inte känner.

- Bobo, Klara och Hedvig rör sig fritt i stan. Verkar de trivas med sin frihet? Verkar det farligt, tycker ni?

- När de inte hänger på stan går de till det ställe som finns till för deras och andra ungas skull: fritidsgården. Trivs de där? Är det ett bra ställe att vara på? Hur skulle ni beskriva fritidsledarna som arbetar där?

I dag finns inte så många platser för barn och unga att "hänga" på efter skola och fritids. Parklekar och fritidsgårdar stängs ner för att spara pengar. I många städer stängs också bibliotek. Samtidigt försvinner platser som förr var offentliga, "allas", i städerna – man talar om att staden kommersialiseras. Det betyder att det som förr var offentliga rum nu är privata: de ägs av butiker, restauranger och caféer där man inte får vistas utan att betala för det, det vill säga handla något, konsumera.

- Behöver barn och unga ställen som finns till bara för dem? Vad skulle ni vilja ha för ställe att vara på efter skolan? Fundera kring hur den "perfekta ungdomsgården" skulle se ut. Vad man skulle kunna göra där? Hur skulle den inredas? Vad skulle den innehålla för rum och saker? Skulle det finnas vuxna som jobbade där? Hur skulle de i så fall vara? Skulle de unga få vara med och bestämma över utformningen av "sitt" ställe?

- Vem äger egentligen staden? Tillhör den människorna som bor i den eller butiksägarna eller någon annan?

Bobo och Klara har som sagt stor frihet. Men det finns också en gräns när frihet kan övergå i övergivenhet; när barn får ta alltför stort ansvar för sin vardag – ansvar som kanske en förälder eller en annan vuxen borde ta. Bobo får till exempel själv ordna sin middag när mamma sover över hos sin kille. Hennes pappa bor i en annan stad och verkar sällan komma på besök.

Foto: Fanni Metelius/Memfis Film

- Tycker ni att Bobo får ta för stort ansvar själv? Ge exempel på situationer då hon känner sig övergiven och kanske skulle behöva en vuxen som lyssnar på henne eller håller om henne.

- Hur är Bobos mamma och pappa? Beskriv deras familjesituation och vad som händer när pappa kommer på besök. Varför tror ni att Bobo inte bryr sig särskilt mycket om sin pappa? Hur kan de ha blivit så främmande inför varandra?

Klaras familj är helt annorlunda än Bobos, men båda tjejerna hävdar att deras föräldrar är värst i hela världen. Även Hedvig skäms fruktansvärt över sin mamma.

- Beskriv de tre olika familjerna. Vilka likheter och skillnader finns? Vad är det Bobo, Klara respektive Hedvig tycker är så hemskt hemma hos just dem? Vilken familj skulle du själv helst vilja tillhöra? Varför just den?

- De flesta längtar ibland bort från sin pinsamma familj. Är det kanske så att alla barn i någon period skäms för sina föräldrar och kanske rentav önskar att de tillhörde en annan familj? Hur kommer det sig, i så fall? Finns "den perfekta familjen" i verkligheten?

Musiken som språk, tröst & verklighetsflykt

Vi är bäst! handlar ju om Bobo, Klara och Hedvig. Men man kan nästan säga att musiken också spelar en huvudroll i filmen. Både därför att den är så viktig för tjejerna och därför att den förstärker filmens budskap.

För Bobo och Klara är punkmusiken ett sätt att markera avstånd från resten av världen och förstärka sin egen identitet. De startar ett band för att få tillgång till replokalen på fritidsgården men också i ren protest mot hårdrockskillarnas nedlåtande attityd gentemot dem. De vill visa att de också kan spela och att de därmed skiljer sig från de jämnåriga tjejerna som dansar och mimar i pastellfärgade trikaer.

- Varför vill inte Bobo, Klara och Hedvig kalla sig ett "tjejband"?

Foto: Sofia Sabel/Memfis Film

- Vad vill Bobo och Klara förmedla med sin musik; både den de själva spelar och den de lyssnar på?

Musiken blir inte bara ett sätt för Bobo och Klara att markera sitt annorlunda-skap gentemot omvärlden, utan Bobo använder också sin egen musiksmak – att hon föredrar KSMB framför Ebba Grön – som ett sätt att konkurrera ut Klara i tävlingen om Elis gunst.

- Är det högre status att gilla viss sorts musik än annan? Vilka band är "status" i er klass eller era kompis-kretsar?

- Till en början verkar Hedvig tveksam till att bli medlem i Bobos och Klaras punkband. Varför är hon det? Vad får henne att ändra sig, tror ni? Vad kan punkmusiken ge Hedvig som är en så skicklig gitarrist?

Förutom att den bekräftar Bobos identitet som punkare är musiken också viktig för henne som källa till tröst och som flykt från verkligheten. När hon är arg eller ledsen stänger hon in sig på sitt rum och lyssnar på Ebba Grön och KSMB.

- Hur kan musiken hjälpa Bobo när

Foto: Fanni Metelius/Memfis Film

hon är arg och ledsen? Är musiken ett sätt att bara glömma verkligheten för en stund eller tror ni att hon verkligen blir stärkt av låtarna?

- Har ni själva erfarenhet av att musik har hjälpt er i någon situation? Fundera gärna och berätta för varandra.

Musiken i *Vi är bäst!* är inte bara viktig för Bobo, Klara och Hedvig utan också för filmen som helhet. Musiken förstärker filmens budskap att våga sticka ut, våga vara sig själv och gå emot strömmen.

- Fundera på hur olika musikstilar används i filmen och vad de säger om personerna som lyssnar på den. Tänk till exempel på vad Bobos mamma och hennes vänner lyssnar på, vad de andra tjejerna i klassen dansar till, vad Hedvig spelar på skolkonserten och de äldre killarna spelar i reploken. Hela filmens soundtrack finns på Spotify.
- Musik i film används ofta för att förstärka berättelsen. Har ni någon favoritfilmmusik? Finns det filmer

där musiken rentav blir viktigare än själva berättelsen?

Tips på fördjupning

- Coco Moodysson, *Aldrig godnatt* (Kartago, 2008): självbiografiskt seriealbum som *Vi är bäst!* är baserat på
- *Ebba the Movie* (Johan Donner, 1982): dokumentärfilm om punkbandet Ebba Grön
- *Fucking Åmål* (Lukas Moodysson, 1998): en annan fantastisk film om kärlek, identitet och vikten av att våga vara sig själv

Medverkande:

- Bobo – Mira Barkhammar
- Klara – Mira Grosin
- Hedvig – Liv LeMoynes
- Bobos mamma – Anna Rydgren
- Elis – Jonatan Salomonson
- Mackan – Alvin Strollo
- Klaras mamma – Lena Carlsson
- Klaras pappa – David Dencik
- Hedvigs mamma – Ann-Sofie Rase

Tekniska uppgifter:

- Längd: 102 minuter
- Censur: Barn tillåten
- Svensk premiär 11 oktober 2013

Distribution:

- SF Film, 169 86 Stockholm
- Tel: 08-680 35 00
- E-post: sffilmsf.se

Observera:

Svenska Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via länken www.sfi.se/filmdistribution kan ni lära er mer om hur man hittar och bokar film.

Redaktion:

Malena Janson & Kaly Halkawt, Svenska Filminstitutet, mars 2014

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Sverige 2013

Producent: Lars Jönsson

Manus: Lukas Moodysson efter seriealbumet "Aldrig godnatt" av Coco Moodysson

Regi: Lukas Moodysson

Foto: Ulf Brantås

Klippning: Michal Leszczylowski

Scenografi: Linda Janson och Paola Holmér